

Men de er jo så fiine! Jada, det er gøy å shoppe (for oss damene, i hvert fall), men ingen grunn til å ødelegge ferien ...

Bare MÅ ha det?

Ikke glem feriefarene! Uryddig økonomi ødelegger for kjærligheten. Her er de beste tipsene til deg og din kjære.

TEKST: Kristin Myrmel FOTO: Ina Agency

Jeg har vært gift i åtte år, vi har to barn og hund. Jeg er glad i å shoppe og har i mange år brukt for mye penger i forhold til hva jeg har. Mannen min synes jeg har lite kontroll på pengeforbruket mitt, så derfor har jeg heller prøvd å ordne opp selv og tatt opp flere kredittlån når jeg har hatt problemer. Dårlig løsning ... Jeg har ikke klart å betale disse, og det er blitt et skikkelig rot. Jeg har nå ryddet og refinansiert, blant annet med pant i huset vårt. Er bare skikkelig flau og fortvilet og orker ikke gå med vondt i magen hver gang temaet penger kommer opp. Mannen min har naturlig nok store problemer med tilliten til meg, noe jeg forstår. Han er nå usikker på om han vil fortsette parforholdet. Jeg blir ødelagt av dette og trenger hjelp. Jeg ønsker å redde ekteskapet og få livet mitt tilbake. Håper på raskt svar!

”Man må rett og slett snakke sammen – og det haster!”

Lene Lerche Raadal

Et ekte – og nokså klassisk brev til familieterapeuten. Lene Lerche Raadal blir ofte kontaktet av mennesker som venter for lenge med å rydde opp, både i forhold til partneren og økonomien.

– Å bli kjent med egne og med partners forventninger til ulike deler av samlivet, inkludert økonomi, er ofte nøkkelen til færre konflikter, dypere samhörighet og økt fortrolighet, sier hun.

– Man må rett og slett snakke sammen – og det haster, mener hun.

Silje Sandmæl, kjent fra *Luksusfellen*, legger til:

– Fremdeles er det slik at menn betaler regninger, og kvinner betaler hverdagsutgifter som mat og klær til barna. Men man blir blind for hverandres kostnader, og irriterer seg over hverandres forbruk. Jo større problemer man da har økonomisk, desto mindre snakker man om det. Det blir et tabubelagt område.

– De som får hjelp gjennom *Luksusfellen* har noen fellestrekk. De økonomiske vanskelighetene har tappet dem for all energi, og de mangler tiltak til å gjøre endringer. Jeg vil kalle det en depresjon, og de lever med en konstant klump i magen, sier Sandmæl.

Hun råder alle til å gå gjennom hele økonomien sammen med partneren.

– Slik forebygger dere irritasjon, skaffer dere oversikt, og kan legge en økonomisk plan som begge er enige i. Skaff dere en felles konto hvor begge setter inn penger til fellesutgifter. Ektefeller setter ofte inn i sin andel forhold til inntekt, slik at begge har like mye penger igjen til personlig forbruk. Disse pengene kan dere da bruke med god samvittighet, sier Silje Sandmæl.

– Snakk gjerne med barna også, og hjelp dem til økonomisk forståelse.

Samboere slurver dessverre ofte med å ta opp de vanskeligste temaene knyttet til økonomi og jus. Man utsetter det, og tenker «Det skjer ikke oss.»

Sandmæl anbefaler at samboere setter opp samboerkontrakt og skaffer seg livsforsikring.

– Samboere har ingen juridiske rettigheter overfor hverandre. Dersom dere kjøper hus sammen og den ene dør, er det hans eller hennes familie som arver

50 prosent av huset – og du risikerer å måtte kjøpe dem ut eller selge det.

RYDD OPP OG LAG EN PLAN

Rådgiver Armin Vestad i NAV mener at *Luksusfellen* i seg selv har skapt åpenhet rundt økonomiske problemer og de store personlige og helsemessige konsekvensene det kan få.

– Programmet har satt økonomiske problemer på dagsorden, og dette gjør at terskelen for å søke hjelp hos kommunen er blitt lavere. I tv-programmet brukes mange ulike teknikker som jeg som gjeldsrådgiver også bruker. Vi pleier faktisk å si at gjeldsrådgivertjenesten i NAV får alle sakene som *Luksusfellen* ikke kan hjelpe.

Silje Sandmæl er tilhenger av at man lager seg gode rutiner og vaner.

– Hverdagen blir faktisk mye enklere når du har et godt system! I forbindelse med programmet setter vi opp et budsjett for deltagerne. Noe av det vi presiserer for dem, er at der er ingen unntak fra budsjettet. Alle økonomiske problemer starter en gang med noe man gjør selv om man vet at man ikke har penger til det, men så «skal man bare ...».

E-POST: kamille@egmont.com

Lyst å vite mer?

Forbrukerøkonom Silje Sandmæl jobber i DnB og er kjent fra TV-programmet *Luksusfellen*. Hun skriver bloggen sunnokonomi.no

Arman Vestad spesialkonsulent og foredragsholder ved NAV Østbyen i Trondheim.

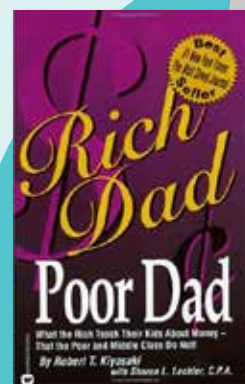
Familieterapeut Lene Lerche Raadal Par- og familieterapeut, driver Lerche Familierapi i Bergen, lerchefamilieterapi.no

EKSPERTENES BESTETIPS:

1. Gå gjennom økonomien – og gjør det jevnlig.
2. Lag klare avtaler i forhold til penger og forbruk – og overhold budsjettet.
3. Lag eller oppdater samboerkontrakt – og ta også opp de vanskelige spørsmålene.
4. Søk hjelp i tide dersom dere får økonomiske problemer.
5. Åpenhet er nøkkelen til alt godt.

Her finner du flere tips: www.finansportalen.no www.sifo.no

BOKTIPS:

- ◆ *Din økonomi* av Hallgeir Kvadsheim
- ◆ *Rich Dad, Poor Dad* av Robert T. Kiyosaki
- ◆ *Shoppingfri* av Irene Lee

Et år med kjøpestopp